

SIRIUS®

Priročnik za državljane

Naslov:
Priročnik za državljane

Avtorji:
Sabina Selinšek
Nataša Matjašič
Milan Krajnc Pavlica

Lektorirala:
Andrejka Janc

Uredila:
Nataša Matjašič

Oblikovanje:
SiriusMedia

Izdal in založil:
Sirius.si d.o.o., Ptuj 2008

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

34(035)

SELINŠEK, Sabina

Priročnik za državljane / [avtorji Sabina
Selinšek, Nataša Matjašič, Milan Krajnc Pavlica]. -
Ptuj : Sirius.si, 2008

ISBN 978-961-92410-0-4

1. Gl. stv. nasl. 2. Matjašič, Nataša 3. Krajnc
Pavlica, Milan

COBISS.SI-ID 61390849

KAZALO

UVOD	4
PREBIVALSTVO	5
TRG DELA	6
ŽIVLJENJSKA RAVEN	8
IZOBRAZBA	9
OBRT – PODJETNIŠTVO	10
TURIZEM	12
ŠPORT	14
ZDRAVSTVO	15
SOCIALNA ZAŠČITA	16
KRIMINALITETA	17
KMETIJSTVO in RIBIŠTVO	18
GOZDARSTVO	20
ENERGETIKA	21
OKOLJE	22

UVOD

Priročnik za državljane

Kako naj razmišljajo tisti, ki nas bodo vodili?

Spoštovani bralec, priročnik ni namenjen k usmerjanju in vplivanju na vaše odločanje na bližajočih volitvah. Temveč je razmišljanje, kaj si Slovenija zasluži. Na naše predloge ni vplivala nobena politična opcija, razmišljanja in predlogi so nastali na realnih podatkih, rešitve pa iz potrebe vsakega posameznika, ki smo ga spoznali pri svojem delu.

V priročniku zaenkrat ni natančnih rešitev, nakazane so le smeri. Ker bomo priročnik nadgrajevali, bodo rešitve vedno bolj natančne.

Spoštovani, želimo, da tudi vi sodelujete pri projektu. Vse, kar vas bo motilo, nam pošljite na naslov: info@sirius.si, skupaj bomo poiskali rešitve. Če bo veliko predlogov, ki se bodo zelo razlikovali od ravnanja slovenske vlade, pa ji bomo ponudili pomoč pri organizaciji.

Cilj poslovne skupine SIRIUS je organizacija držav in velikih sistemov.

PREBIVALSTVO

Ključni razvojni cilji Slovenije: »Slovenija je priložnost, a izzivi ostajajo.«

- **Gospodarski in razvojni cilji Slovenije**
- **Družbeni razvojni cilji slovenske družbe**
- **Medgeneracijski in sonaravni razvojni cilji slovenske družbe**
- **Razvojni cilji Slovenije v mednarodnem okolju**

(VIR:[http://www.slovenijajutri.](http://www.slovenijajutri.gov.si/index.php?id=15)

[gov.si/index.php?id=15](http://www.slovenijajutri.gov.si/index.php?id=15))

IZHODIŠČA :

- V Sloveniji živi 2.026.655 prebivalcev (vir:<http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenija>).
- Slovencev je 83,1 odstotka (vir: <http://www.ukom.gov.si/slo/slovenija/kratka-predstavitev/prebivalstvo/>).
- Našapodalpskadeželajebarvita, slikovita, mešanica geografskih okolij, dialektov, temperamenta in kulturnih običajev, vendar smo premalo prodorni, organizirani in ozaveščeni, da bi to znali umestiti v turistično ponudbo.
- Vrline slovenskega prebivalstva: pridnost, delavnost, gostoljubnost, prijaznost, podjetnost.
- Slovenci na preteklost gledamo negativno, se je sramujemo in ne zavedamo.
- Neugodna demografska struktura.

⇒ Ohranjanje jezika :

- Državni zbor je lani (2007) sprejel Zakon o javni rabi slovenščine, ki določa, da mora v slovenščini potekati govorno in pisno sporazumevanje na vseh področjih javnega življenja v Sloveniji.
- Materni jezik kot vrednoto najbolj cenijo predvsem tisti, ki jim je njegova uporaba otežena in onemogočena, to so predvsem manjšine in izseljenci.
- Podatki kažejo, da Slovenec v povprečju kupi 2 do 3 knjige na leto, sposodi pa si jih le 10.
- V knjižnice je včlanjenih le 26 odstotkov vseh prebivalcev.
- Branje upada v starostni skupini od 15 do 24 let.
- Večinoma prebiramo lahkotne ljubezenske in kriminalne romane.
- Raje posegamo po tujih kot domačih avtorjih.

» Sramota, če ti v življenju omaga duša, še preden se utruji telo.«

(neznani avtor)

⇒ Ohranjanje kulturne dediščine:

- V Sloveniji imamo skoraj 30 tisoč enot nepremične kulturne dediščine, v registru kulture dediščine pa je trenutno vpisanih dobrih 20 tisoč.
- Ohranjena narava, kulturna dediščina ter prepoznavna krajina so prav gotovo primerjalna prednost Slovenije z vidika razvoja turizma in so vir razvoja turističnih dejavnosti. Odgovoren turizem pa pomembno orodje za ohranjanje tega vira.
- Dejstvo je, da se število ljubiteljev narave veča, da več kot 30 odstotkov tujih turistov prihaja v Slovenijo predvsem zaradi ohranjene narave in naravnih znamenitosti, kot tudi dejstvo, da 30 odstotkov Slovencev svoj prosti čas preživlja v naravi (rezultati ankete, ki jo je 2005 izvedla Slovenska turistična organizacija). (vir: Jelena Hladnik, MOP, Direktorat za okolje, sektor za naravo).
- V Sloveniji je več kot 200 muzejev in muzejskih zbirk.

PREDLOGI :

- Podeželje kot konkurenčna prednost Slovenije (razvojni potencial naravnih območij).
- Hitrejša gospodarska rast je največji spodbujevalec zaposlenosti in najboljše sredstvo socialne varnosti ter družbene vključenosti prebivalstva.
- Tržna znamka države je kombinacija zgodovine, znanih predmetov, umetniških del, posebnih krajev, pokrajin, ljudi.
- Slovenija prej kot oglaševalske kampanje potrebuje enotno strategijo, zgodbo, motive, identifikacijske elemente in strokovni konsenz o teh vsebinah.
- Problem ni v pomanjkanju motivike iz zgodb, temveč v tem, da Slovenci nismo ponosni na te zgodbe in jih ne znamo prestaviti kot naše, slovenske, posebne.
- Spodbujanje prebivalstva, da uporabljajo slovenski jezik in ga vnašajo v svoj vsakdanjik in tako pripomorejo k njegovi prepoznavnosti in ohranitvi (npr. s slovenskimi imeni in nazivi podjetij, znamk, patentov...).
- Sodobni človek ima čedalje večje potrebe po individualizaciji, po doživljanju posebnosti, drugačnosti in odkrivanju najbolj skritih delov narave in kulturne krajine in tu bi lahko Slovenija izkoristila svoje potencialne možnosti.

TRG DELA

IZHODIŠČA :

- Po podatkih za februar 2008 je bilo v državi 870.947 delovno aktivnih prebivalcev.
- Stopnja aktivnosti prebivalstva je bila 59,4-odstotna in stopnja delovne aktivnosti 56,6-odstotna.
- Slovenija ima prenizko delovno aktivnost prebivalstva v določenih starostnih skupinah ter prenizko izobrazbeno in kvalifikacijsko raven.
- Stopnja aktivnosti prebivalstva starega med 15 in 64 let je leta 2000 znašala 67,8 odstotka, v EU-15 v povprečju 69,6 odstotka.
- Imamo prevelik delež nezahtevnih delovnih mest.
- Povečuje se strukturno neskladje na trgu delovne sile. Značilna so izobrazbena, poklicna in regionalno strukturna nesoglasja. Neenakost pri dostopu do dela in kapitala.
- Težave pri zaposlitvi imajo starostniki in invalidi. Pri zaposlovanju invalidov obstajajo različne oblike možnosti in ugodnosti zaposlovanja delodajalcem, manj oz. premalo spodbud je pri zaposlovanju starejših delavcev.
- Trend na slovenskem trgu dela in delovne sile je, da delodajalci raje zaposlijo diplomante z višjo ali visokošolsko izobrazbo ter s konkretnimi delovnimi izkušnjami kot pa mlade diplomante z magisterijem ali doktoratom, vendar brez izkušenj.
- Regionalne razlike: razmerje med brezposelnimi in delovno aktivnimi je na območju Nove Gorice 7,6, na območju Ptuja in Murske Sobote pa 22,3 (vir: <http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/ck2.pdf>).
- Analize slovenskih vladnih institucij kažejo, da so regionalne razlike v Sloveniji velike in se na nekaterih področjih še povečujejo. (npr. razmerje med najbolj razvito Osrednjeslovensko regijo in najmanj razvitim Pomurjem je leta 2001 znašala 1,97 : 1).
- Glede na demografske napovedi se bo pod vplivom zniževanja deleža aktivnega prebivalstva Slovenija okrog leta 2011 začela soočati s pomanjkanjem delovne sile.
- Ocene kažejo, da družinska podjetja v Sloveniji zaposlujejo vsaj 26 odstotkov aktivnega prebivalstva in ustvarjajo 22 odstotkov celotne dodane vrednosti.
- Zaradi obsežnejše zunanje-trgovinske menjave in večje investicijske aktivnosti je bila v letu 2007 v državi dosežena visoka 6,1 odstotna gospodarska rast.
- Zmanjšal se je obseg proizvodnje v posameznih dejavnosti, kot je rudarstvo, tekstilna, usnjarska, živilska in lesna predelovalna industrija.
- Povečala se je proizvodnja električne in optične opreme, proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov, umetnih vlaken, gum, plastičnih mas, kovin in kovinskih izdelkov, strojev ter naprav. Močno je gradbeništvo, krepí se trgovina in razvija se turizem, najhitrejša rast pa je na področju poslovnih storitev.
- Napovedujejo se viški na trgu dela; in sicer v poklicih, kot so sociologi, antropologi, filozofi, zgodovinarji, politologi, vnašalci podatkov, drugi uradniki za pisarniško poslovanje, uradniki na bankah in poštah, poklici za družabno animiranje, šivalci, upravljalci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna, kurirji, dostavljalci, vratarji in poklici za preprosta dela (vir : <http://www.europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=sl>).
- Najbolj iskani poklici (primanjkljaj na trgu dela): kemiki, inženirji strojništva, zdravniki, tehniki za elektrotehniko, tehniki za strojništvo, medicinske sestre, kuharji, natakarji, prodajalci, zidarji, gradbinci, varilci, orodjarji, ključavničarji, mizarji, upravljalci orodnih strojev, sestavljalci strojev in naprav, upravljalci viličarjev, vozniki težkih tovornjakov, delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah (vir: <http://www.europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=sl>).
- Vlada pričakuje, da bo do konca leta 2008 12.000 več zaposlenih in 15.000 manj brezposelnih.
- Slovenija kot del trga EU postaja privlačna tudi za tujo delovno silo. Trenutno spadajo med glavne razloge za zaposlovanje tuje delovne sile neskladja na trgu delovne sile.
- Trenutno najboljše plačani poklici v Sloveniji: revizor, programer, kontrolor letenja, dizajner in odvetnik.
- Ženske, ki so v Sloveniji zaposlene za polni delovni čas, v povprečju delajo 41 ur na teden (kar nas uvršča pod sam vrh med vsemi delavkami v članicah EU).
- Vsaka deseta zaposlena ženska v Sloveniji in vsak petnajsti moški je žrtev nadlegovanja in ustrahovanja na delovnem mestu. Psihično nasilje se pogosteje pojavlja v javnem kot v zasebnem sektorju.

PREDLOGI :

- Pripraviti je potrebno spremembe v obliki zmanjševanja obdavčitve, vsaj prvih 5 let pri zaposlovanju mladih, ki se soočajo s svojo prvo zaposlitvijo, in starejše populacije, ki velja za težje zaposeljivo delovno silo. Ukrepi bodo delodajalce spodbujali k odpiranju delovnih mest, iskalce zaposlitve pa, da bodo hitreje zasedli delovna mesta, predvsem prepoznati potencial pri zaposlovanju starejšega kadra, saj nam prognoze napovedujejo staranje delovne sile, prav tako se zvišuje starostna meja pri upokojevanju, zato se bodo podjetja morala soočiti s starejšim kadrom, ki se ga večina otepa. Pomembno bo prepoznati koristnost starejšega delavca v organizaciji, predvsem ko gre za uvajanje mlajših pri vstopu v delovni proces. Primer uvedbe mentorstva.
- Razvojne usmeritve morajo stremeti k čim večji delovni aktivnosti vseh starostnih skupin.
- Podjetja iz kovinske, elektro in strojne industrije že poskušajo s štipendiranjem zagotoviti nove kadre, predvsem ljudi bodočih tehničnih poklicev. Država bi pri tem morala spodbujati izobraževalne programe v te poklice, saj prognoze predvidevajo primanjkljaj delovne sile na teh področjih.
- Vlaganje v ljudi, izboljšanje izobrazbene strukture in povečanje stopnje delovne aktivnosti.
- Slovenci bi morali postati tudi bolj fleksibilni pri zaposlovanju. V primerjavi na primer z Dansko ne vlagamo preveč navora v delo, v »izplen«. Kot pravijo danski delavci, pogosteje menjajo službo in v novi tudi hitreje napredujejo. Tudi mobilni so precej in niso zadovoljni zgolj z nalogami, ki jih dobijo. Slovenci se preveč čustveno navežemo na posamezna podjetja. Po navadi ljudje zato začnejo stagnirati oz. na drugi strani zaradi preobremenjeno pregorevati. Ob tem delajo škodo sebi in podjetju, pa čeprav imajo velik potencial in znanje, ki bi ga lahko uveljavljali drugje.
- Tujci vidijo potencial v slovenskih podjetjih predvsem pri njihovi stabilnosti, ki bi jo morala Slovenija promovirati oz. še okrepiti in uveljaviti. Pomembno je, da vlagamo v to, kar imamo potencial in znanje.
- Vlaganje v tehnološki razvoj, izboljšanje učinkovitosti vlaganj javnih sredstev v raziskave in razvoj in povečanje skupnega obsega vlaganj.
- Smiselno je skupno vlaganje oz. združevanje. Primer kmetijske panoge - kmetje se namreč niso sami sposobni tehnološko razvijati, če pa tega niso sposobni, tudi niso konkurenčni. Zato bi bilo potrebno ponuditi obliko medsebojnega povezovanja npr. v obliki zadrug, kjer bi večji kmetje, ki so tehnološko dovršeni in opremljeni v kmetijski mehanizaciji, opravljali kot nekakšno obliko storitvene dejavnosti za ostale kmete, ki se niso sposobni tehnološko razvijati. Zadrugam bi država namenila sredstva.
- Poskrbeti je treba za prestrukturiranje podjetij, prepočasno je namreč prestrukturiranje predelovalnih dejavnosti. Preprečiti je potrebno propadanje slovenskih podjetij zaradi splošnega nazadovanja gospodarskih panog. Izkušnje v svetu so namreč pokazale, da vztrajanje ne prinese nič drugega kot poslabšanje socialne problematike na območjih, ki so živela od teh podjetij. Kot se kaže, je pri nas tipičen pokazatelj tega prekmurska regija.
- Izboljšati bi bilo potrebno delovno klimo v slovenskih podjetjih:
 - motivacija aktivnosti v organizaciji (transferji, sistem nagrajevanje, zmanjšati razlike v plačilnih razredih in zmanjšati razmerja managerskih in delavskih plač, zaposlene aktivno vključiti v proces, kjer sami predlagajo svoje smiselne spremembe),
 - možnost za aktivnost (davčna reforma, spodbujanje podjetništva, fleksibilnejši trg dela, racionalizacija in optimizacija),
 - spodbude za produktivnost, ekonomično uporabo znanja in spodbujanje zaposlovanja za nedoločen čas (davki in pomen uvedbe tehnoloških subvencij),
 - svobodna gospodarska pobuda (privatizacija gospodarstva, malo in srednje podjetništvo, liberalizacija).
- Zniževanje sive ekonomije. Ukrepi preprečevanja in zmanjševanja. Pravno formalno urediti.
- Sprostiti predpise, ki urejajo pogoje zaposlovanja, fleksibilnejše oblike zaposlovanja in zaposlenosti. Primer uvedbe fleksibilnega in učinkovitega delovnega časa.
- Glede na to, da se podaljšuje delovna doba, je potrebno uvesti ukrepe in ozaveščanje ljudi k zdravemu načinu življenja, promocija zdravja na delovnem mestu in k temu tudi vključiti podjetja, da bodo prepoznala svoje zaposlene kot največji in najdragocenejši vir kapitala in jim namenila pozornost.
- Potrebno bi bilo usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, in to zagotoviti tudi v zakonodaji ter urediti razmerja v družini. Predvsem pri uveljavljanju žensk.

ŽIVLJENJSKA RAVEN

IZHODIŠČA :

- Največ sredstev slovensko gospodinjstvo porabi za nakup izdelkov za življenjske potrebščine (84,3 odstotka) sledijo izdatki za stanovanje in hišo (12,2 odstotka), za ostale izdatke pa porabi okoli 3,5 odstotka (vir: <http://www.ess.gov.si/slo/Eures/ZaposlovanjeVTujini/ZaposlovanjeVTujini.htm>).
- Pri življenjskih potrebščinah predstavlja največji del izdatkov stroški transporta in komunikacije, okoli 25,7 odstotka (nakup vozil, njihovo vzdrževanje, nakup vozovnic). Šele na drugem mestu so izdatki za hrano in brezalkoholne pijače, 17,4 odstotka. Velik delež izdatkov predstavljajo stroški za stanovanje in opremo (najemnine, vzdrževanje, električnost...) 25,4 odstotka, okoli 8 odstotkov predstavljajo stroški za rekreacijo in kulturo ter 7,6 odstotka za obutev in oblačila. (vir: <http://www.ess.gov.si/slo/Eures/ZaposlovanjeVTujini/ZaposlovanjeVTujini.htm>)
- Rast kreditiranja slovenskega prebivalstva je velika, meni Evropska centralna banka, in je za 4 do 5 odstotnih točk večja kot povprečje ECB, največ je namenjeno nepremičninam.
- Obseg stanovanjskih posojil se je v primerjavi z letom 2006 povečal za 40 odstotkov, potrošniška pa le za 16 odstotkov.
- Problem zviševanja dobičkov bank je predvsem na račun zniževanja rezervacij.
- Zadolženost prebivalstva (gospodinjstev) se zvišuje in znaša 26 odstotkov bruto domačega proizvoda, kar je največ doslej v primerjavi z EU.
- Povečale so se socialne razlike, oblikujeta se sloj bogatih (15 do 20 odstotkov) in revnih (13 do 16 odstotkov). (vir: članek mladina 2007/49/ekonomija: banka v krizi?)
- Slovenci precej tvegamo, kar dokazuje to, da vlagamo največ v delniške vzajemne sklade, med njimi pa največ v sklade, ki vlagajo v balkanske trge, kar 70 odstotkov.
- Bruto zunanji dolg Slovenije se je v zadnjih letih povečal za 8,5 milijarde evrov, tako, da se je zvišal že na 30,9 milijarde evrov, kar je višina celotnega.
- Ni podatka o zadolženosti domačih bank v tujini.
- Raziskava (vir: http://www.genspot.com/SearchResults.aspx?search_for=Zadnja&type=ANY&content=blog&page_number=9) je pokazala, da največ zaposlenih zadnja tri leta posveča več časa službi (44,1 odstotka), kot družini (24,9 odstotka), preostalih (31 odstotkov) so mnenja, da obema posvečajo enako časa. Obenem pa Slovenci niso pripravljeni žrtvovati družine za kariero, takšnega mnenja je 81,4 odstotka vprašanih.

- 12 odstotkov ljudi v Sloveniji se uvršča pod prag revščine, brez socialnih transferjev napovedujejo, bi se ta odstotek dvignil na 25 odstotkov.
- V Sloveniji je močno prisoten trend razslojevanja, najbolj zaskrbljujoče je, da se z revščino ne soočajo samo brezposelni, temveč tudi zaposleni, kar kaže na dejstvo, da zaposlenost ni nujno vzvod za izhod iz revščine.
- Rodnost v Sloveniji že četrto leto zapored raste.
- Prejemnikov pasivnih socialnih transferjev se je v zadnjih letih povečalo oz. poraslo na 20.000 oseb.
- Demografski trendi, kitemeljijo na posledicitaranja prebivalstva, majhne rodnosti in neprilagojenih socialnih modelih, lahko dolgoročno ogrozijo tudi doseženo raven socialne blaginje ljudi, kar prinaša ekonomske in družbene izzive in priložnosti.

PREDLOGI :

- Po našem mnenju je Slovenija preveč socialna država, v smislu, da spodbuja ljudi k podpiranju nedela, kot pa k samoudejstevanju.
- Učinkovita in cenejša država (v smislu omejevanja javnih porab, javno zasebno partnerstvo, prestrukturiranje javnih financ, črpanje sredstev EU in prijava na razpise, nacionalni projekti, odprava sodnih zaostankov, racionalizacija ostalih javnih stroškov države).
- Sredstva, ki jih država nameni za različne socialne transferje, bi lahko družbeno in ekonomsko gledano raje smotrneje in produktivneje preusmeriti v spodbude (davčne olajšave za razvoj npr. socialne ekonomije).
- Pomen zanesljivih in varnih varčevalnih stebrov oz. varčevalne sheme. Zagotoviti pogoje, pravno in formalno. Sledi nam upokojevanje t.i. baby boom generacije in s tem obremenitev državne pokojninske blagajne, obenem nam napovedujejo primanjkljaj delovne sile na trgu dela, kar lahko bistveno ogrozi stabilnost pokojninskega sistema ter seveda trajnost. Zato je potrebno razmišljati o stabilnih varčevalnih stebrih oz. ukrepih, ki bi mladim, ki šele stopajo na trg delovne sile, omogočali varno in zanesljivo starost z dostojnimi pokojninami.
- Treba je prilagoditi sisteme socialnega, pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja ter politiko na področju zaposlovanja in socialnega varstva.
- Dolžnost države je, da z ukrepi na različnih področjih aktivira civilno družbo in jo poveže v ustvarjalno kooperativno omrežje.
- Zmanjšanje socialnih transferjev in socialne izključenosti.
- Ozavestiti o pomenu vseživljenjskega učenja, saj je le-to preskromno za tekoče prilagajanje spremembam v okolju.

IZOBRAZBA

IZHODIŠČA :

- Slovenija zaostaja za razvitejšimi evropskimi državami v deležu aktivnega prebivalstva z več kot srednjo izobrazbo, ki je z 18 odstotkov daleč pod večino evropskih držav, kjer je 25 odstotkov.
- Zaradi neuspešnosti izobraževanja ali ne vključevanja mladih v izobraževanja po obveznem šolanju se pojavlja reprodukcija poklicne neusposobljenosti. Osip, ocenjen na 13,7 odstotka, se pojavlja v poklicnih in srednjih šolah, na gimnazijah pa je 5,4-odstoten.
- Najslabše so pokrite potrebe po delavcih z nižjo poklicno ter z več kot srednjo izobrazbo.
- Poleg formalne izobrazbe so pomembna tudi dodatna znanja (znanja tujih jezikov, računalniška znanja...)
- Ženske predstavljajo skoraj 60 odstotka ljudi z univerzitetno izobrazbo, a na trgu dela ostajajo v tipično ženskih panogah in poklicih ter na nižjih delovnih mestih v primerjavi z moškimi.
- Njihov potenciali ostajajo neizkoriščeni, saj se celo tista dekleta, ki se v osnovni ali srednji šoli uspešno izobražujejo na področju znanosti in tehnologije, le redko usmerijo v te študije.
- Po osnovni šole še vedno med 10 in 11 odstotkov mladih ne nadaljuje izobraževanja. (vir: http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/nks/problemi.html)
- Preobrazba v storitveno družbo povzroča izumiranje tradicionalnih poklicev.
- Na Zavodu za zaposlovanje beležijo porast registriranih brezposelnih z visokošolsko izobrazbo (vir: ministrstvo za šolstvo in šport, december 2006); in sicer največ je univ. dipl. ekonomistov, univ. dipl. pravnikov, univ. dipl. inženirjev računalništva in informatike.
- Prognoza... najbolj iskani poklici v naslednjih osmih letih bodo: osebni finančni svetovalec, gradbeni inženir, geodet, zdravnik, zobozdravnik, organizator dogodkov.

PREDLOGI :

- Brezposelne spodbujati, da se pogumneje odločajo za prekvalifikacije in si tako izboljšajo zaposlitvene možnosti in socialno varnost.
- Povečati avtonomijo in strokovno odgovornost šol in učiteljev.
- Problem je, da imamo preveč razdrobljeno znanje po šolskih predmetih.
- Preveč imamo različnih programov in učnih načrtov.
- Pretiran je poudarek na učitelju kot edinemu prinašalcu znanja, profesorji sploh na fakultetah so preozko formalno usmerjeni, več bi si morali priskrbeti praktičnega znanja iz različnih nazornih kotov.
- Prenova šolskega sistema in uvajanja praktičnega znanja.
- Naše šolanje je formalno predolgo, npr. šolanje zdravniških in pravnih poklicev...
- Premajhen je poudarek na poklicno usposobljenemu prebivalstvu.
- Premajhna kakovost pridobljenega znanja.
- Država bo moralaveč vlagativnovointerdisciplinarna znanja in tradicionalne poklice.
- V šolah imamo vse preveč splošnega znanja, ni specialnih znanj oz. programov, ki bi ob koncu šolanja lahko ponudile strokovnjake na posameznih področjih, zato prihaja do tega, da ima visoko izobražen kader težave pri zaposlovanju.
- V formalno izobraževanje je treba uvesti praktično izobraževanje v podjetjih, država pa bi morala te projekte tudi finančno podpreti v smislu nagrade, podjetjem omogočiti brezplačno promocijo in ugodnosti, kot študentom prijazna podjetja.
- Šolstvo oz. šolske ustanove so preveč centralizirane... Zaradi pomanjkanja institucij, kot kaže primer na področju SV Slovenije, »učene glave« odhajajo. Dijakom in študentom je potrebno zagotoviti izobraževanje v domačem kraju, kjer bi kasneje lahko svoje znanje tudi uveljavljali. Ponuja se nam že obstoječa infrastruktura, ki propada, hkrati pa nam omogoča dokaj hitro prenovo in uvedbo izobraževalnih programov, ki so potrebni za rast in razvoj mladega kadra v posamezni regiji.
- Kljub presežkom omenjenih izobrazbenih struktur (predvsem visokošolske izobrazbe) se spodbuja odpiranje visokošolskih zavodov z ravno takšnimi programi. Programe bi bilo potrebno prevetriti in osvežiti z novimi bolj specializiranimi programi.
- Vsem dostopno neformalno izobraževanje.

OBRT – PODJETNIŠTVO

IZHODIŠČA:

- Globalizacija in tehnološke spremembe prinašajo opuščanje tradicionalnih dejavnosti, selitev proizvodnje, selitev delovno intenzivnih panog na cenejše trge. Država je dolžna z ukrepi davčnih olajšav zadržati inovativna podjetja in jim preprečiti pobeg v države, ki ponujajo cenejšo in manj kakovostno delovno silo.
- Po oceni strokovnjakov ima Slovenija nekonkurenčno in neinovativno gospodarsko strukturo in podjetništvu nenaklonjeno klimo, ker se situacija v zadnjih letih še poslabšuje.
- Slovensko gospodarstvo je preveč birokratsko.
- Proces gospodarskega prestrukturiranja se kaže v prehodu iz zmanjševanja kmetijskega in nekmetijskega sektorja ter povečanja storitvenega sektorja.
- V Sloveniji se s podjetništvom ukvarja približno 100.000 posameznikov, preko 90 odstotkov teh podjetij so ustanovili posamezniki, več kot 99 odstotkih primerih gre za majhna oz. srednje velika podjetja.
- Slovenci smo premalo podjetni in premalo ambiciozni pri samozaposlovanju, saj bi se jih kar 63 odstotkov, če bi izbirali med zaposlitvijo in samozaposlitvijo, odločilo raje za zaposlitev.
- Skoraj 70 odstotkov ljudi, ki se odloči za samostojno podjetniško pot, se ni primerno pripravilo na novo vlogo in odgovornosti, skoraj 90 odstotkov jih pred začetkom dejavnosti ne opravi raziskave tržišča. Posledica tega je, da v EU v povprečju 50 odstotkov vseh podjetij propade v roku petih let od zagona podjetja.

PREDLOGI:

- V Sloveniji se moramo najprej odločiti, katere so tiste dejavnosti, za katere imamo dane možnosti, znanje in močno tradicijo in katere bomo spodbujali pri njihovem razvoju in napredku, nanje dati bistveni poudarek tudi z denarnimi sredstvi.
- Močna obrtna tradicija bi morala biti prednost slovenskega gospodarstva.
- Slovenija bi morali pokazati nacionalni interes, da spodbudi rast panog, ki so značilne za naše območje.
- Slovenija lahko svojo konkurenčno sposobnost poveča le v deležu in prispevku malega in srednjega podjetništva.
- Slovenija je sposobna bistveno hitrejšega in kvalitetnejšega razvoja, ki bi že v kratkem času lahko pokazal pravo pot oz. prave smernice trajnega razvoja in razcveta, vendar je za to potrebna korenita sprememba odnosa države in družbe do podjetništva in do poslovnega sveta .
- Slovenija namreč za svoj hitrejši razvoj potrebuje podjetništvo.
- Prepoznati je potrebno kakšna je zveza med pospešeno rastjo, konkurenčnostjo in podjetništvom.
- Konkurenčno okolje je tisti, ki motivira in ne ovira, zato mora država s svojimi vzvodi in spodbudami predvsem pa ob zagotavljanju enakih možnosti in pogojev za vse poskrbeti že v samem začetku, ter jih podpreti z jasnimi pravnimi vzvodi.
- Krepitev konkurenčne sposobnosti podjetij (povečanje produktivnosti, internacionalizacija in medpodjetniško povezovanje).
- Glede na to, da se podjetja zaradi globalne konkurenčnosti vse bolj koncentrirajo v regionalna središča oz. stičišča prodajnih poti, ostajajo naravne danosti, ki lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju vse bolj neizkoriščena.
- Omogočiti stabilno podporno okolje, spodbude za nastajanje in rast podjetij. Osveščanje, promocija, mreženje.
- Slovenija mora izboljšati svojo globalno konkurenčnost. Preveč je namreč zaprta za tuje trge in se boji vdora tuje konkurence, vendar smo z vključitvijo v Evropsko unijo s tem prevzeli tudi odgovornost posledic. Ni pa nujno, da se slovenski trg boji tuje konkurence. Zato bi morali dati velik poudarek na primarnem slovenskem gospodarstvu in malem podjetništvu in na dejavnostih, kjer nam tuji ponudniki ne morejo konkurirati.

- Povečanje prilivov razvojno spodbudnih domačih in tujih naložb.
- Skladnejši regionalni razvoj v smislu razvoja in zagotavljanja pogojev na lokalni ravni.
- Izboljšanje institucionalnega okolja, razvoj stimulatívnega poslovnega okolja, ki se bo odražalo v večji prilagodljivosti trga dela, v deregulaciji za hitro vstopanje in uspešen razvoj podjetij, v povečanju učinkovitosti javnega sektorja in države.
- Globalizacija in tehnološke spremembe prinašajo opuščanje tradicionalnih dejavnosti, selitev proizvodnje, selitev delovno intenzivnih panog na cenejše trge. Država je dolžna z ukrepi davčnih olajšav zadržati inovativna podjetja in jim preprečiti pobeg v države, ki ponujajo cenejšo in manj kakovostno delovno silo.
- Vzpostaviti pogoje in spodbudno okolje pri razvoju gospodarstva (inkubatorji...), s poudarkom na izboljšanju dostopa do informacij znanja in virov informacij.
- Podjetje lahko z manjšo menedžersko ekipo bolj uspe v globalnem svetu, saj lahko aktivno uporablja vse zaposlene in ne izgublja časa s slabo komunikacijo, je pa res, da je potrebno kader ustrezno izobraziti.
- V Sloveniji ustvariti pogoje za Koordinacijski center Evrope.
- Slovenska podjetja so premajhna, da bi lahko konkurirala na večjih globalnih trgih. Prednost je v povezovanju oz. da se pojavlja v večjih multinacionalkah tudi na tujih trgih kot storitveni suport (butično podjetništvo) . Majhna podjetja so po navadi specializirana in so lahko dosti bolj fleksibilna, hitrejša pri zadovoljevanju potreb kupca. Podobno strategijo uveljavljajo danska podjetja. Na Danskem je veliko podjetij z industrijskimi izdelki, ki pravzaprav ponujajo servis drugi družbi, kupcu v drugi državi. Če lahko v tednu dni izdelata specifičen proizvod, ki bo rešil težavo kupca, je dobava v pravem času in na pravi način tista prava vrednost podjetja. Izdelek lahko utelesi neprecenljivo uslugo.
- Narediti Slovenijo bogato – državo blaginje z več podjetniškega duha in iniciativnosti, z več znanja ter manj obremenitvami in administrativnimi ovirami za poslovanje, še posebej v malem gospodarstvu.
- Ogromno je mladih in inovativnih podjetij, a doživijo, da so premajhni oz. jih ukrepi države že v kalu zatrejo. Predvsem, ker jim je že na začetku naloženih preveč davčnih in finančnih ukrepov, brez posebnih olajšav in spodbud.
- Problem, da smo majhni, je tudi v pridobivanju finančnih sredstev iz skladov Evropske unije, saj posamezna podjetja praktično ne morejo sama nastopiti. Nujnost povezovanja in mreženja istih panog. Program praktičnega usposabljanja in mreženja za hitro rastoča mala in srednja podjetja.
- Spodbujati samozaposlovanja in podjetništva v smislu, da država uvede eno letno oprostitev plačila davkov, v naslednjih treh letih pa jih obdavči le 50-odstotno (polovično).
- Uveljavljanje davčnih olajšav pri vlaganju v tehnologijo in razvoj ter izobraževanja svojih zaposlenih.

TURIZEM

IZHODIŠČA:

- V Sloveniji je zaznati porast števila gostov oz. turistov glede na leto 2006, za kar 8 odstotkov več. Če ob tem dejstvu upoštevamo, da svetovni turizem raste s 5,1 odstotka stopnjo na leto, potem lahko ugotovimo, da Slovenija hitro raste.
- Kljub temu, da je Slovenija za turiste, naj si bo priložnostne ali enkratne, privlačna, moramo v Sloveniji ponuditi nekaj edinstvenega, da se bodo še vračali in ustvarjali dolgoročen in stabilen turizem.
- Slovenija je značilna država še zaenkrat z dokaj neokrnjeno naravo, zato si moramo prizadevati, da v največji meri ohranimo in s tem pridobimo svojo enkratnost, katero cenijo predvsem turisti, ki iščejo mir in naravnost okolja.
- V Sloveniji spodbuditi naravnost in ohranjenost naravnega okolja.
- Zanimiva pokrajina in bogata kulinarčna in obrtniška tradicija daje velike možnosti za razvoj turizma na kmetijah.
- Med gostinci brezposelnost od leta 2003 strma upada. Gostinci iščejo celo delovno silo tudi v državah Evropske unije.
- Slovenija ima trenutno varovanega 35,5 odstotka ozemlja z Naturo 2000. Danes imamo v Sloveniji 44 parkov, od tega enega narodnega, tri regijske in 40 krajinskih parkov ter številne rezervate in naravne spomenike, ki pokrivajo 11 odstotkov slovenskega ozemlja. V sprejetem Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2006 do 2012 (Uradni list RS št. 2/2006) je predvideno povečanje zavarovanih območij in sicer do leta 2008 na 15 odstotkov in do leta 2014 na 20 odstotkov območja Slovenije.
- Kot ena od držav z najvišjo stopnjo biodiverzitete v EU ima trenutno z različnimi varstvenimi kategoriji zavarovanih skoraj 11 odstotkov svojega ozemlja. (vir: <http://www.turisticna-zveza.si/datoteke/zavarovanaObmocjaLR.pdf>)

PREDLOGI:

- Predlog programa deželica na dlani. Na majhnem koščku Evrope smo bogati za slikovite značilnosti alpske, sredozemske, kraške in panonske deželice.
- Propadanje slovenske kulturne dediščine, problem denacionalizacijskih postopkov in vračanje pomembnih kulturnih spomenikov v zasebno last. Zaradi velikih stroškov vzdrževanja oz. prenove po navodilih spomeniškega varstva zasebniki ne zmorejo tako velikega finančnega zaloga. Ukrepi: Po preteku določenega časa npr. štirih let, če le-ti ne pričnejo z obnovo, naj lastništvo ponovno prevzame država in s posebnim na novoustanovljenim skladom pripravi razpis ali natečaj obnove in namen določenega kulturnega spomenika, predvidi ciljno usmerjenost... npr. v turistične namene, gostinski objekti, hoteli npr. srednjeveški, kar bi na posameznih lokalnih območjih privabilo turiste in spodbudilo domačine, da pokažejo svojo podobo. Potencial v turizmu je zelo velik, a ga ne znamo izkoristiti, saj težimo k množičnemu turizmu, pozabljamo pa na naravne danosti in na že obstoječo infrastrukturo, ki je zgodovinskega pomena in ki privlači turiste.
- Zasaditev cvetličnih vrtov v mestih, urejanje parkov in njihovo nenehno vzdrževanju, ukrepi proti vandalizmu v smislu javnega dela.
- Subvencije gostinskim objektom, ki bi pripravljali tradicionalne slovenske jedi - slovenska kuhinja. Turistom ponuditi slovensko tradicijo tudi v obliki festivalov in s tem obuditi stara mestna jedra slovenskih mest.
- Spodbujanje slovenskega podeželja in hribovitih področij Slovenije, k odločanju malega turizma in trženja svojih izdelkov, spodbude v obliki sredstev... npr. za vzdrževanje pokrajine in s tem preprečiti, da bi se prebivalstvo oz. mladi preseljevali v urbana naselja oz. mesta, hriboviti zaselki pa bi propadali (butični turizem).
- Nacionalni projekt oglaševanja slovenske kulturne dediščine....karta, vodniki za vsako pokrajino posebej....promocija in marketing doma in tujini.
- Slovenija je zelo gozdnata pokrajina z naravnimi gozdnimi in pragozdnimi območji. Pomembno je ohraniti te naravne parke, saj to povečuje število ljubiteljev neokrnjene narave. Parki namreč ponujajo mir, spokojnost, moč doživetij sočutenja z naravo.
- Ozaveščanje o pomenu zdravega okolja.
- Priložnost Slovenije za razvoj turizma je predvsem v tem, da na malem prostoru ponuja izjemen mozaik

različnosti. Potenciale Slovenije za razvoj turizma moramo zato graditi predvsem na ponudbi malega prostora, izjemnega mozaika, krajinske, kulturne različnosti ter velikega števila naravne in kulturne dediščine.

- Slovenija ima močno razvito obrtništvo, vendar nima programa, kjer bi se lahko ti obrtniki združevali in se promovirali.
- Manjka nacionalni program turističnega razvoja celotne Slovenije...Obstaja sicer stran I feel Slovenia, vendar je predstavitev zgolj površinska.
- Lokalne in regionalne skupnosti imajo odgovornost poskrbeti za promocijo svojega kraja. To bi jim moral biti razvojni interes, ki kot posledico prinaša priseljevanje prebivalstva in vlagateljev in s tem boljšo razvitost in prepoznavnost kraja ali posamezne regije.

ŠPORT

IZHODIŠČA:

- Šport je pomemben med drugim že iz socialnega vidika, saj povezuje ljudi (profesionalce, amaterje, oboževalce športov).
- v Sloveniji imamo 7.580 registriranih društev s športno dejavnostjo. (vir: <http://62.141.52.11/~fundacij/images/stories/dokumenti/Novinarska%20FsO-Mss17-6-08.pdf>)
- Finančno poročilo za leto 2007: 36 odstotkov vseh sredstev pripada 33 športnim organizacijam, 64 odstotkov sredstev pa si deli 5968 organizacij. (vir: <http://62.141.52.11/~fundacij/images/stories/dokumenti/Novinarska%20FsO-Mss17-6-08.pdf>)
- Med največje prejemnike sredstev strani Fundacije za šport in Ministrstva za šolstvo in šport spadajo: Planinska zveza Slovenije, Fakulteta za šport, Smučarska zveza Slovenije ter Olimpijski komite Slovenije. (vir: <http://62.141.52.11/~fundacij/images/stories/dokumenti/Novinarska%20FsO-Mss17-6-08.pdf>)

PREDLOGI:

- Finančna pomoč države omogoča preživetje športnim društvom in kot kaže zgornji podatek, je v Sloveniji podpora določenim društvom oz. organizacijam večja, pa kljub vsemu ni pravih učinkov.
- Naš predlog je, da se podpirajo predvsem tista športna društva, ki imajo v svojem okolju temu primerne tudi naravne danosti, prav tako je pomembno za Slovenijo, da začne bolj podpirati športe kjer ima perspektivo in potenciale (glede na velikost Slovenije, je namreč zelo težko najti na vseh področjih vrhunske športnike).
- Poleg vrhunskih športnikov, moramo »vzgajati« tudi vrhunske trenerje, saj v Sloveniji manjkajo kvalitetni kondicijski trenerji, manjka vključitev psihologov, ustrezna medicina, fizioterapija. Na tem področju nam manjka kompleten tim, ki skrbi za športnika z vseh okvirih.

ZDRAVSTVO

IZHODIŠČA:

- Število obolelih se iz leta v leto povečuje, prav tako se povečujejo poškodbe pri delu, stres na delovnem mestu, povečuje se tudi število samomorov, ... zdravstveni sistem pa že zdavnaj več ne deluje pacientom v prid, saj so čakalne vrste vse daljše.
- Pri koncesionarjih ljudi privlači predvsem prijaznost, lepo urejeni prostori, žal pa obstaja tudi negativna stran podajanja koncesij: povečana nedostopnost in neenakost, samoplačljive storitve si lahko privoščijo predvsem bogatejši, kar povečuje neenakosti, stroške za javno zdravje, ...).

PREDLOGI:

- Zmanjšati je potrebno vpliv managerskega ravnanja ZZZS (v zdravstvu so se usmerili predvsem na dobiček in ne na splošno dobro pacientov).
- Zdravstvena politika bi moralo delovati na zavedanju, da je strošek zdravstva istočasno tudi investicija v gospodarstvo in razvoj.
- Zdravstvenih storitev se ne sme prepustiti trgu, kot se to zadnje leta dogaja v Sloveniji, saj če primerjamo uresničevanje evropskih vrednot v zdravstvu pred letom 1992 in po tem letu, ko smo v Sloveniji začeli tržno reformo zdravstva, opazimo znatno poslabšanje.
- Delati je potrebno na preventivi (spodbujati športne aktivnosti, zdravo prehrano) ter ljudem, ki so športno aktivni nuditi ugodnosti pri dodatnem zdravstvenem zavarovanju.
- Omogočiti je potrebno enak dostop do zdravstvene oskrbe za vse ljudi.
- Slovenija se ne sme osredotočati na predrage vrhunske storitve, ki služijo »le« peščici bolnikov in uveljavljanju vrhunskih strokovnjakov, saj so za nas predrage, kar pa ne pomeni, da se mora odpovedati napredku.

SOCIALNA ZAŠČITA

IZHODIŠČA:

- Slovenija je na področju človeškega kapitala, zaposlovanja in trga dela na ravni povprečja EU, z relativno visoko stopnjo socialne varnosti pa jo pogosto celo presega. (vir: <http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/ck2.pdf>)
- Zaposlitev bi morala veljati kot glavni element socialne varnosti, žal pa v Sloveniji kljub zaposlitvi ljudje nimajo zagotovljene socialne varnosti, k temu pripomore predvsem povečano število zaposlenih za določen čas.
- Najpogosteje izključene skupine:
 - ZDRAVJE: moški srednjih let; skupine z nizkimi dohodki.
 - ZAPOSILITEV: dolgotrajno nezaposleni; ljudje z oviranostmi in prizadetostmi; matere z otroci ali ženske brez otrok; mladi; Romi; starejši.
 - SOCIALNA ZAŠČITA: dolgotrajno nezaposleni; šibki starejši; tisti, ki so odvisni od socialnih dajatev.
 - IZOBRAŽEVANJE: skupine z nizkimi dohodki; Romi; manjšine.
 - STANOVANJA: izpostavljeni restitucijskim politikam; ki živijo v nelegalno grajenih hišah s pomanjkljivo dokumentacijo; deložirani brez pravic do nadomestnega stanovanja, matere z otroci. (vir: <http://www2.arnes.si/~ljcpm2/revsc.htm>)
 - V Sloveniji je 66,8 odstotka hendikepiranih izključenih s trga dela. (vir: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word_in_PDF/Revscina-20-05-08/Pecaric.doc)
- Socialna pomoč, ki jo prejmejo invalidi, jo v večji meri porabijo za osnovne življenjske potrebščine in ne kot je predvideno za plačevanje nege na domu.

PREDLOGI:

- Potrebno je odpraviti neenakosti (zadnje leta se povečuje razmah med revnimi in bogatimi).
- Potrebno je krepiti vpliv nevladnih organizacij na področju socialne zaščite, saj nevladne organizacije neposredno pomagajo socialno šibkejšim ter opozarjajo vlado na nepravilnosti. Najboljša rešitev bi bila, če bi pri sprejemanju zakonodaje na tem področju vlada sodelovala z nevladnimi organizacijami.
- Reševati bi bilo potrebno stanovanjsko problematiko za mlade in mlade družine, za družine z otroci s posebnimi potrebami, za socialno ogrožene, ... gradnja neprofitnih stanovanj, ugodni krediti.
- Socialne pomoči bi se morale nuditi predvsem v takšnih oblikah, da bi posameznike usposobili za vključitev v delavno življenje.
- Hendikepiranim osebam bi bilo potrebno ponuditi večje možnosti za zaposlitve (možnost predstavlja delo od doma).
- Starejšim z nizkimi pokojninami in hendikepiranim osebam je potrebno ponuditi pomoč in uvesti olajšave.
- Podpreti je potrebno prostovoljne in dobrodelne organizacije, kar pa ne sme »ukiniti« socialne države.
- Urediti nadzor nad neenako razdeljeno socialno pomočjo in ostalimi oblikami pomoči in olajšav.

KRIMINALITETA

IZHODIŠČA:

- V letu 2006 so bili na državnem tožilstvu končani kazenski postopki zoper 84.942 polnoletnih in 1.872 mladoletnih oseb. Obsodili so 8.119 polnoletnih oseb, 511 mladoletnikom pa so izrekli vzgojni ukrep ali kazen. (vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1201)
- Zaporna kazen prevladuje, saj je bila polnoletnim osebam izrečena v 88,6 odstotka, mladoletnikom pa je bilo v 56 odstotkov primerov določeno nadzorstvo organa socialnega varstva. (vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1201)
- Skoraj 74 odstotkov obsojenih polnoletnih oseb je dobilo pogojno kazen. (vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1201)
- Med najpogostejša kazniva dejanja spadajo tatvine, telesne poškodbe, ogrožanje varnosti ter grdo ravnanje.
- Kriminaliteta v Sloveniji se povečuje. V letu 1995 je bilo v Sloveniji vsega skupaj nekaj manj kot 40.000 obravnavanih kriminalnih dejanj, ki jih je zabeležila policija, v letu 2006 pa je število le teh naraslo že na 90.000. (vir: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_DS_CRIME/PGE_DS_CRIME/TAB69767076/TOTAL_CRIME.PDF)

PREDLOGI:

- Kot je razvidno iz statističnih podatkov, je pri veliko primerih izrečena zaporna kazen ali pogojni izpust, predlagamo, da obsojeni opravljajo javna dela, tako tisti, ki so dobili zaporno kazen kot tisti, ki so na pogojnem izpustu. Iz programa opravljanja javnih del bi bile izvzete osebe, ki del ne bi mogle opravljati zaradi varnostnih ali zdravstvenih razlogov.
- Preprečevati je potrebno revščino in brezposelnost (preventiva), saj sta ta dva dejavnika najpogostejša vzroka za kazniva dejanja.

KMETIJSTVO in RIBIŠTVO

KMETIJSTVO

IZHODIŠČA:

- Ker tudi Slovenija ni več nobena izjema, ko govorimo o pomoru čebel, onesnaženi podtalnici ter vedno pogostejših naravnih katastrofah, je popolnoma jasno, da so spremembe ne samo potrebne vendar tudi nujne, saj se Slovensko kmetijstvo trenutno ne razvija v smeri trajnostnega razvoja.
- Ekološki način kmetovanja je trajnostno naravno, saj gleda na kmetijstvo kot celovit sistem ter skrbi, da so vsi vključeni elementi v ravnovesju.
- Če želimo Slovenijo prikazati in tudi razvijati kot turistično državo, moramo spremeniti trenutni način kmetovanja, ki je v večji meri konvencionalno naravnano. Res je, da se število ekoloških kmetij povečuje, vendar je v zadnjih letih prirast nekoliko nižja. Leta 2000 je bilo v Sloveniji 115 kmetijskih gospodarstev z ekološkim načinom pridelave, leta 2006 je teh kmetij bilo že 1393, kar žal predstavlja le 4,12 odstotka vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. (vir: www.stat.si/PrikaziPDF.aspx?ID=1633)

PREDLOGI:

- Vlada bi morala sprejeti sklep o povečanju odstotka kmetijskih površin namenjenih ekološkemu kmetovanju. Kmetovalce je zato potrebno izobraževati ter jih postopno prilagajati na spremembe pri preusmeritvi, prav tako jim je potrebno nuditi različne olajšave.
- Ekološko kmetovanje bi moralo biti bolj poudarjeno v izobraževalnih ustanovah, ki so povezane s tem področjem, prav tako bi bilo potrebno spodbuditi večje sodelovanje med samimi izobraževalnimi ustanovami s kmetijami, ki se preusmerjajo ali že delujejo kot ekološke kmetije
- S povečanjem števila ekoloških kmetij, se bo ponudba povečala (trenutno stanje je namreč, da je povpraševanje večje od ponudbe), kar bo vplivalo na zniževanje cen, prav tako bodo predelovalci ekoloških pridelkov imeli za predelavo več domačih surovin.
- Država bi morala narediti več na promociji ekološko pridelane hrane ter s povečanjem števila ekoloških kmetij Slovenijo predstaviti kot ekološko državo in obiskovalcem ponujati zeleni turizem, ekogostinstvo,...

RIBIŠTVO

IZHODIŠČA:

- Sloveniji se je ob osamosvojitvi leta 1991 zmanjšalo območje za morski ribolov in se tako omejilo na teritorialno in mednarodno morje. Morsko ribištvo je v Sloveniji razvejano na gospodarski in športni ribolov ter marikulturo.
- Pomanjkljivost je tudi pretežno stara flota, saj je bila v letu 2005 izračunana povprečna starost 29 let. (vir: Nacionalni strateški načrt ribištva v republiki Sloveniji 2007-2013, 2007, str. 8)
- Celinske vode v Sloveniji zavzemajo približno 0,58 odstotkov vsega ozemlja, v katerih je dovoljen športni ribolov, ne pa tudi gospodarski ribolov.
- Akvakultura (poimenujemo vse načine kontrolirane reje vseh vodnih organizmov, v vseh okoljih) se povezuje predvsem s slabšo kakovostjo.

PREDLOGI:

- Ribištvo je potrebno razvijati v smeri trajnostnega razvoja in poskrbeti, da ne bo prihajalo do preobremenitve in do porušitve ravnovesja. Prav tako je potrebno poskrbeti, da ne bo prihajalo do onesnaževanja celinskih vod in morja (ureditev kanalizacije, preprečevanje izliva industrijskih vod, ...).
- Ribogojcem in ribičem je potrebno nuditi ustrezna izobraževanja in usposabljanja.
- Na področju akvakulture bi rejci morali preiti na organsko in okolju prijaznejšo vzrejo (spodbujanje ekološkega ribogojstva), vzrejat nove vrste, po katerih je veliko povpraševanje, pri čemer pa ne smemo pozabiti na visoko kvaliteto in avtohtone vrste ter v okviru tega »izničiti« oz. ovreči negativno mnenje o slabši kakovosti takšne vrste vzreje vodnih organizmov.
- V javnosti je potrebno predstaviti pozitivne lastnosti uživanja vodnih organizmov v okviru zdrave prehrane.
- Promocija slovenskih avtohtonih in ostalih vrst, ki so bile vzgojene ter predelane na Slovenskem na domačem in tujih trgih.
- Promocija ribiškega turizma v primeru, ko le ta ne dodatno obremenjuje slovenskega morja in celinskih vod.

GOZDARSTVO

IZHODIŠČA:

- Slovenija spada med najbolj gozdnate države v Evropi, saj jo pokriva več kot 50 odstotkov gozdov.
- S postopkom denacionalizacije so se odstotki gozdov v privatni lasti še povečali.

PREDLOGI:

- Več je potrebno narediti pri načrtnem gospodarjenju gozdov, pri čemer mora biti gospodarjenje z gozdovi trajnostno naravnano.
- Potrebno je izobraževanje (še posebej privatnih lastnikov gozdov) o ravnanju in opravljanju z gozdom, da ne bi prišlo do zmanjšanja biotske pestrosti gozda ter da se ne oslabijo splošno koristne funkcije gozdov.
- Več bi se moralo narediti na preprečevanju odlaganja odpadkov v gozdovih (črna odlagališča), prav tako pa bi se morale uvesti strožje kazni za kršitelje.
- Skrbeti je potrebno za dobro ohranjene gozdov in gozdnih cest (le te morajo biti skrbno načrtovane), saj je to pomembno tudi za razvoj turizma.
- Ker je lesena biomasa CO₂ nevtralna, so gozdovi pomemben vir obnovljivih virov energije.

ENERGETIKA

IZHODIŠČA:

- Energija ima v današnji družbi eno izmed temeljnih funkcij.
- Proizvodnja energije (termoelektrarne, jedrske elektrarne) je povezana z onesnaževanjem okolja (izpusti toplogrednih plinov, smog, kisli dež,...), prav tako so mnogi energetske viri omejeni.
- Z povečano lastno oskrbo energije (Slovenija premalo dela na področju obnovljivih virov energije), Slovenija ne bi bila več tako odvisna od drugih držav.

PREDLOGI:

- Področje energetike se mora začeti korigirati v smeri dolgoročnih pozitivnih sprememb.
- Povečati je potrebno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kar bi posledično odprlo ogromno novih delovnih mest.
- Pri proizvodnji biogoriva bi se morala predvsem osredotočiti na biogoriva druge generacije, saj se le teh ne pridobivajo iz poljščin namenjenih za prehrano.
- V Sloveniji bi prav tako bolj izkoristiti dane naravne vire kot je na primer biomasa, geotermalna energija, sončna in vetrna energija.
- Slovenija bi morala aktivno spodbuditi in tudi subvencionirati gradnjo nizkoenergijskih in pasivnih hiš/stavb (tako stanovanjskih kot poslovnih).
- Potrebno je povečati energetske učinkovitost, saj le ta najhitreje zmanjšuje porabo energije, kar je povezano tudi z izobraževanjem ljudi (varčevanje energije in energetska učinkovitost bi morale postati del šolskih programov oz. vsakdana).
- Spodbujati in subvencionirati je potrebno nakup energetske učinkovitih naprav, hibridnih avtomobilov ali avtomobilov z majhno porabo in majhnimi izpusti toplogrednih plinov.
- Država in lokalne skupnosti bi morale spodbujati uporabo sončne energije (kolektorji, fotovoltaika) pri porabnikih. Predvsem bi se morala spodbujati (subvencije, olajšave, odprava birokracijskih ovir,...) gradnja domačih elektrarn (fotovoltaika), kjer se presežek proizvedene energije lahko proda (cena te elektrike je višja, saj je proizvedena iz obnovljivega vira energije). Država bi veliko naredila že s tem, da bi bila gospodinjstva, ki so se odločila za domačo elektrarno opravičena davkov do časa povrnitve stroškov investicije, po tem bi se prodana energija minimalno obdavčila.

OKOLJE

IZHODIŠČA:

- Okolje v Sloveniji je zelo obremenjeno zaradi industrije, proizvodnje energije (predvsem termoelektrarne), prometa (Slovenija je tranzitna država), ...
- Količina proizvedenih smeti na prebivalca se povečuje, kot kažejo naslednji podatki se je glede na leto 2005 količina komunalnih odpadkov povečala za 2,4 odstotka, količina nevarnih komunalnih odpadkov pa za 46,1 odstotka (vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1086).
- Slovenija se zaradi razdrobljene poselitve prebivalstva srečuje s težavo pri ureditvi kanalizacije in »klasičnih« čistilnih naprav.

PREDLOGI:

- Varstvo okolja bi moralo postati del delovanja vsakega podjetja (pridobivanje okoljskega certifikata ISO 14001), kar je pomembno za zaposlene, prav tako pa daje podjetju pozitivni imidž pri domačih in tujih podjetjih kot pri potrošnikih.
- Podjetjem bi morala država še dodatno zvišati dajatve za varstvo okolja, v kolikor ne bi vlagali v sredstva za zmanjševanje onesnaževanja.
- Vse občine bi morale urediti ekološke otoke, prav tako bi bilo potrebno še več narediti na izobraževanju ljudi na področju recikliranja odpadkov. Dobra spodbuda bi bila, da bi vasi in mestne četrti, ki bi glede na število prebivalcev zbrale določeno količino recikliranih odpadkov, plačale manjši prispevek za odvoz smeti.
- Občine bi težave, ki jih imajo z gradnjo klasičnih čistilnih naprav, lahko rešile z rastlinskimi čistilnimi napravami (ekoremediacija). Ta rešitev je v primerjavi s klasičnimi čistilnimi napravami cenejša, okolju prijaznejša, prav tako pa nudi živim organizmom v okolici nov življenjski prostor in jim ga ne odvzema.
- Za zmanjšanje prometa bi bilo potrebno urediti:
 - Javni prevoz se bi moral poceniti (subvencije), če želimo zmanjšati predvsem mestni promet.
 - Potrebno bi bilo urediti kolesarske steze tako v naseljih kot izven njih.
 - Urediti železniške proge ter na njih preusmerit predvsem tovorni promet.